Lietas arhīva Nr. A42-01363-22/15
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0331.A420136322.8.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022. gada 31. martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Agnese Patmalniece,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ (*/pers. D/*) pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022. gada 7. janvāra lēmuma Nr. 31/2022 atzīšanu par prettiesisku daļā par piespiedu izraidīšanu un atcelšanu daļā par noteikto ieceļošanas aizliegumu Latvijas Republikā un Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā uz diviem gadiem.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. D/, Alžīrijas Tautas Demokrātiskās Republikas (turpmāk – Alžīrija) pilsonis, 2020. gada 1. aprīlī lūdza patvērumu Latvijas Republikā. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk – pārvalde) pieteicējam atteica piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu. Pieteicējs vērsās tiesā. Ar Administratīvās rajona tiesas 2021. gada 13. janvāra lēmumu pieteicēja pieteikums tika atstāts bez izskatīšanas, jo pieteicējs bija atstājis patvēruma meklētāju izmitināšanas centru un viņa atrašanās vieta nebija zināma.

[2] 2021. gada 17. jūnijā Valsts policija aizturēja pieteicēju par zādzību nelielā apmērā veikalā „Maxima", bet 2021. gada 19. jūnijā atzina par aizdomās turēto personu kriminālprocesā. 2021. gada 23. jūnijā Valsts robežsardze no Valsts policijas pārņēma pieteicēju un aizturēja viņu Imigrācijas likuma 51. panta pirmās daļas 1. punkta un otrās daļas 3. punktā noteiktajā kārtībā, tomēr 2021. gada 26. jūnijā pieteicējs patvaļīgi atstāja Valsts robežsardzes Rīgas Pārvaldes Aizturēto ārzemnieku izmetināšanas centru „Mucenieki".

2021. gada 8. septembrī pieteicējs tika atpakaļuzņemts no Polijas Republikas un 2021. gada 10. septembrī iesniedza Valsts robežsardzei atkārtotu pieteikumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā, kas ar Pārvaldes 2021. gada 4. oktobra lēmumu atstāts bez izskatīšanas.

[3] 2021. gada 30. novembrī pārvalde izdeva lēmumu Nr. 5128/2021 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru nolēma izraidīt pieteicēju no Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas uz Alžīriju, trešo valsti, no kuras viņš ir ieceļojis, vai citu valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot, vienlaikus nosakot ieceļošanas aizliegumu Latvijas Republikā un Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā (Šengenas konvencija, ar ko īsteno 1985.gada 14.jūnija Šengenas līgumu (turpmāk – Šengenas teritorijā)) uz diviem gadiem. Pieteicējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja. Ar pārvaldes 2022. gada 7. janvāra lēmumu Nr. 31/2022 (turpmāk – izraidīšanas lēmums) sākotnējais lēmums par pieteicēja piespiedu izraidīšanu atstāts negrozīts. Izraidīšanas lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Pastāvot Imigrācijas likuma 51. panta otrajā daļā minētajiem apstākļiem, pārvaldei nav rīcības brīvības, tai ir jāpieņem lēmums par pieteicēja piespiedu izraidīšanu.

[3.2] Izraidīšanas lēmums pieņemts, ņemot vērā visus administratīvās lietas faktiskos apstākļus – nelikumīgu robežas šķērsošanu, patiesās identitātes slēpšanu, aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centra atstāšanu, uzturēšanos Latvijas Republikā bez derīga ceļošanas dokumenta, derīgas vīzas, Latvijas Republikas izsniegtas uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļaujas, kā arī patvēruma procedūras ļaunprātīgu izmantošanu un atteikšanos izceļot no Eiropas Savienības labprātīgi, tādēļ tas ir samērīgs, tiesisks un pamatots.

[3.3] Nav pamata uzskatīt, ka atgriežoties Alžīrijā, pieteicēja dzīvība un veselība tiktu apdraudēta.

[3.4] Pieteicējam nav saiknes ar Latvijas Republiku, jo pieteicējs nav likumīgi nodarbināts Latvijā, viņam nepieder nekustams īpašums. Ievērojot minēto, ar izraidīšanas lēmumu netiek ierobežotas pieteicēja tiesības uz privāto dzīvi.

[3.5] Pēc noteiktā ieceļošanas aizlieguma termiņa beigām lēmums par piespiedu izraidīšanu neliedz pieteicējam pieprasīt Šengenas vīzu vai uzturēšanās atļauju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Līdz ar to pieteicēja tiesību ierobežojums ir samērīgs un lietā nav konstatēti tādi faktiskie apstākļi, kas pārvaldei dotu tiesības nepiemērot Imigrācijas likuma 46. panta pirmo un trešo daļu un 63. panta pirmo daļu.

[4] Pieteicējs 2022. gada 17. janvārī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par izraidīšanas lēmuma atcelšanu. 2022. gada 27. janvārī pieteicējs norādīja, ka vēlas tikt izraidīts uz Krievijas Federāciju (turpmāk – Krievija), kur dzīvo viņa sieva, kura ir Krievijas pilsone, un pieteicējam ir tiesības uz ģimenes apvienošanos.

[5] Pārvalde rakstveida paskaidrojumos, kas saņemti tiesā 2022. gada 15. februārī, pieteikumu neatzina un lūdza tos noraidīt. Pārvalde pamatojās uz izraidīšanas lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Ievērojot to, ka pieteicējs ieradās Latvijas Republikā no Krievijas, kur viņam ir reģistrēta laulība un kur viņš pieprasījis pagaidu uzturēšanās atļauju, pārvalde nekonstatē šķēršļus viņa izraidīšanai uz Krieviju.

[5.2] Pieteicējs nav norādījis apsvērumus, kas liecinātu par nopietnu tiesību aizsardzības nepieciešamību. Apstāklis, ka pieteicēja sieva ir Krievijas pilsone, kas dzīvo Krievijā, nav pamats apturēt izraidīšanas lēmuma darbību, jo nav konstatējams, ka izraidīšanas lēmuma izpilde var radīt pieteicējam

būtisku kaitējumu vai neatgriezeniskus zaudējumus.

[6] Kaut arī pieteikumā norādīts, ka pieteicējs vēlas personīgi izklāstīt tiesai savus argumentus, 2022. gada 23. februārī pārvalde informēja tiesu par to, ka 2021. gada 21. februārī izraidīšanas lēmums tika izpildīts un pieteicējs ir izraidīts no Latvijas Republikas. Tāpat tiesā 2022. gada 7. martā no pārvaldes saņemta informācija par to, ka pieteicējs 2022. gada 21. februārī tika izraidīts uz Alžīru.

Pieteicējs par savu korespondences adresi nav informējis ne pārvaldi, ne tiesu, kā arī nav pilnvarojis nevienu personu savu procesuālo tiesību un pienākumu realizēšanai. Tādējādi pieteicējs vairs neatrodas Latvijā un nav sniedzis informāciju par to, kā tiesa ar viņu varētu sazināties ierosinātās administratīvās lietas ietvaros. Ievērojot minētos lietas apstākļus un to, ka pieteicējs uztur savu pieteikumu, tiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo daļu lietu izskata rakstveidā.

Motīvu daļa

[7] Tiesa konstatē, ka ar izraidīšanas lēmumu pieteicējam radītas divas dažādas tiesiskas sekas, proti, ar minēto lēmumu tika noteikta pieteicēja piespiedu izraidīšana no Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas, kā arī uz diviem gadiem noteikts aizliegums ieceļot Latvijas Republikā un Šengenas teritorijā. Pieteicējs ir pārsūdzējis izraidīšanas lēmumu pilnībā. Tādējādi izskatāmajā gadījumā, katra no izraidīšanas lēmumā minētajām daļām ir aplūkojama atsevišķi.

[8] Visupirms tiesa vērtēs izraidīšanas lēmumu daļā par pieteicēja piespiedu izraidīšanu no Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas.

Administratīvā procesa likuma 70. panta trešā daļa noteic, ka administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to izpilda. Gadījumā, ja pārsūdzētais iestādes lēmums ir izpildīts, tiesa var taisīt spriedumu vairs tikai par pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, nevis par tā atcelšanu (*Senāta 2019. gada 14. janvāra lēmuma lietā Nr.SKA-959/2019 (A420291618) 4. punkts*).

Izskatāmajā lietā pieteicējs 2022. gada 21. februārī piespiedu kārtā tika izraidīts uz savu pilsonības valsti – Alžīriju, proti, izraidīšanas lēmums daļā par pieteicēja piespiedu izraidīšanu no Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas tika izpildīts, kas nozīmē, ka izraidīšanas lēmums šajā daļā ir zaudējis savu spēku. Ievērojot minēto, nav iespējams lemt par spēkā zaudējuša lēmuma atcelšanu, tādēļ tiesa vērtēs izraidīšanas lēmuma daļā par pieteicēja piespiedu izraidīšanu tiesiskumu.

[9] Imigrācijas likuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka tikai gadījumā, ja ārzemnieka uzturēšanās Latvijas Republikā ir nelikumīga, pārvaldes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona vai Valsts robežsardzes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona var pieņem lēmumu par piespiedu izraidīšanu. Ņemot vērā minēto, tiesa pārbaudīs, vai pieteicēja uzturēšanās Latvijā izraidīšanas lēmuma izdošanas brīdī bija likumīga.

Ārzemnieka tiesības ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā noteic Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punkts, kas paredz, ka ārzemnieks ir tiesīgs ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam ir derīga vīza, Latvijas Republikas izsniegta uzturēšanās atļauja vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja. Tāpat arī Eiropas Savienības tiesa atzinusi, ka dalībvalsts teritorijā nelikumīgi uzturas ikviens trešās valsts valstspiederīgais, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, neizpildījis tās ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumus (*Eiropas Savienības tiesas spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, Affum, C?47/15, EU:C:2016:408, 48. punkts*).

No Valsts robežsardzes protokola Nr. 27 „Par ārzemnieku aizturēšanu saskaņā ar Imigrācijas likuma 51. pantu" (*lietas 75.-80.lapa*) un 2021. gada 28. jūnija vēstules Nr. 23.6/2270-IP (*lietas 73.-74.lapa*) izriet, ka 2021. gada 23. jūnijā Valsts robežsardzes amatpersonas no Valsts policijas amatpersonām pārņēma un aizturēja pieteicēju bez derīga ceļošanas dokumenta, vīzas vai uzturēšanās atļaujas. Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka pieteicējam nav vīza, Latvijas Republikas izsniegtas uzturēšanās atļauja vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja.

Vienlaikus, izvērtējot pieteicēja atrašanās Latvijā likumību uz izraidīšanas lēmuma pieņemšanas brīdi, tiesa ņem vērā apstākli, ka pieteicējs bija divas reizes pieprasījis patvērumu Latvijā.

Pirmo patvēruma iesniegumu pieteicējs iesniedza Valsts robežsardzei 2020. gada 1. aprīlī. Ar pārvaldes 2020. gada 26. augusta lēmumu Nr. 174/BD2811 pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijā. Nepiekrītot minētajam lēmuma, pieteicējs to pārsūdzēja. No Tiesu informācijas sistēmas izriet, ka, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu 2020. gada 7. oktobrī tika ierosināta administratīvā lieta Nr. A420248320. Savukārt 2021. gada 13. janvārī Administratīvā rajona tiesa pieņēma lēmumu atstāt bez izskatīšanas pieteicēja pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā, jo pieteicējs bez iepriekšēja brīdinājuma ir pametis patvēruma meklētāju izmitināšanas centru, nenorādot savu atrašanās vietu, kas liecina, ka pieteicējam ir zudusi vēlme iegūt bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā.

2021. gada 10. septembrī pieteicējs, kas tika atpakaļuzņemts no Polijas, iesniedza atkārtotu patvēruma iesniegumu. Pieteicēja atkārtotu iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu pārvalde ar 2021. gada 4. oktobra lēmumu Nr. 350/BD2811 (*lietas 58.-61.lapa*) atstāja bez izskatīšanas. Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicējam patvēruma process Latvijā ir noslēdzies, atstājot bez izskatīšanas atkārtotu pieteicēja lūgumu piešķirt viņam bēgļa vai alternatīvo statusu, kas nozīmē, ka arī patvēruma procedūras ietvaros pieteicējam nebija radies tiesisks pamats, lai uzturētos Latvijā.

Ievērojot izskatāmās administratīvās lietas apstākļus, tiesa secina, ka pieteicēja uzturēšanās Latvijā ir nelikumīga, jo pieteicējam nav derīga vīza, Latvijas Republikas izsniegta uzturēšanās atļauja vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja. Vienlaikus, ņemot vērā, ka Imigrācijas likuma 46. panta pirmā daļa nosaka divus kumulatīvus priekšnoteikumus lēmuma par piespiedu izraidīšanu pieņemšanai, tiesa turpmāk vērtēs, vai attiecībā uz pieteicēju pastāv Imigrācijas likuma 51. panta otrajā daļā minētie apstākļi.

[10] Imigrācijas likuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja ārzemnieka uzturēšanās Latvijas Republikā ir nelikumīga, Pārvaldes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona vai Valsts robežsardzes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona atbilstoši šā likuma 41. panta otrajā un trešajā daļā noteiktajai kompetencei pieņem lēmumu par piespiedu izraidīšanu, ja pastāv šā likuma 51. panta otrajā daļā minētie apstākļi.

Imigrācijas likuma 51. panta otrās daļas 2. un 10. punkts noteic, ka Valsts robežsardzes amatpersona ir tiesīga pieņemt lēmumu par ārzemnieka aizturēšanu, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš izvairīsies no izraidīšanas procedūras vai traucēs tās sagatavošanu vai pastāv ārzemnieka bēgšanas iespējamība, un to pamato kāds no šādiem apstākļiem: ārzemnieks šķērsojis ārējo robežu, izvairoties no robežpārbaudēm, kā arī izmantojis viltotu ceļošanas dokumentu, viltotu vīzu vai uzturēšanās atļauju, ārzemnieks iepriekš patvaļīgi atstājis aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centru vai aizturēšanas telpas.

Lietā atrodas Valsts robežsardzes vēstule Nr. 23.6/5623-IP (*lietas 46.-47.lapa*), kurā norādīts, ka pieteicējs atsakās sadarboties ar Valsts robežsardzi un labprātīgi izceļot no Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijas, tajā skaitā arī ar Starptautiskās migrācijas organizācijas atbalstu. Tādējādi ir pamats uzskatīt viņš izvairīsies no izraidīšanas procedūras un traucēs tās sagatavošanu. Turklāt pastāv pieteicēja bēgšanas iespējamība, jo viņš 2021. gada 26. jūnijā bija patvaļīgi atstājis Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centru „Mucenieki", nolūkā izvairīties no izraidīšanas procedūras.

No administratīvās lietas Nr. A420248320 lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs šķērsojis ārējo robežu, izvairoties no robežpārbaudēm, bez

personu apliecinošiem dokumentiem. Savukārt administratīvās lietas materiālos atrodas pieteicēja aizturēšanas protokols Nr. 27 „Par ārzemnieku aizturēšanu saskaņā ar Imigrācijas likuma 51. pantu" (*lietas 75.-80.lapa*), no kura izriet, ka pieteicējs tika aizturēts 2021. gada 23. jūnijā, taču 2021. gada 26. jūnijā bija patvaļīgi atstājis Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes Aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centru „Mucenieki". Izvērtējot tiesas rīcībā esošo informāciju, tiesa konstatē, ka pārvaldei bija pamats uzskatīt, ka pieteicējs izvairīsies no izraidīšanas procedūras vai traucēs tās sagatavošanu, kā arī pastāvēja pieteicēja bēgšanas iespējamība.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka uz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdi bija iestājušies visi Imigrācijas likuma 46. panta pirmajā daļā noteiktie priekšnoteikumi, lai saskaņā ar minēto tiesību normu pieņemtu lēmumu par pieteicēja piespiedu izraidīšanu.

[11] Latvijas Republikas Satversmes 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Imigrācijas likuma 47. pants noteic, ka ārzemnieku neizraida, ja izraidīšana ir pretrunā ar Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām. Eiropas Savienības pamattiesību hartas 19. panta otrā daļa noteic, ka nevienu nedrīkst izraidīt, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs (*pieejams: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj*). Arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra direktīvas 2008/115/EK (turpmāk – Atgriešanas direktīva) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi 5. pants noteic, ka īstenojot šo direktīvu, dalībvalstis pilnībā ņem vērā: bērna intereses, ģimenes dzīvi, attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokli, un ievēro neizdošanas principu.

Eiropas Savienības Tiesa ir akcentējusi, ka kompetentām valsts iestādēm it īpaši jāraugās, lai tiktu ievērots neizraidīšanas princips (*Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 11. decembra spriedums C?249/13, EU:C:2014:2431, 49. punkts, kā arī 2018. gada 8. maijs, K.A. u.c. (Ģimenes atkalapvienošanās Beļģijā), C?82/16, EU:C:2018:308, 103. punkts*).

Valstij ir rīcības brīvība izvēlēties, vai tā izraidīs ārzemnieku no savas teritorijas. Tādējādi, lai atzītu izraidīšanas lēmumu par tiesisku, tiesai ir nepieciešams arī vērtēt, vai pieteicēja izraidīšana uz Alžīriju nepārkāptu neizraidīšanas principu, proti, vai ir konstatējams, ka pēc atgriešanās attiecīgajā valstī pieteicējs tiks pakļauts spīdzināšanai, cietsirdīgai vai pazemojošai izturēšanās vai sodam (*Senāta 2015.gada 3.septembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA 149/2015 (A420525512) 12.punkts*). Taču šī rīcības brīvība izmantojama tādējādi, lai nepārkāptu Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā noteiktās tiesības (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011. gada 31. marta sprieduma lietā „Nowakv.Ukraine", pieteikums Nr.60846/10, 81. punktu*). Vienlaikus arī Senāts ir atzinis, ka lietās, kas saistītas ar ārzemnieka izraidīšanu, ir būtiski ņemt vērā cilvēktiesību aspektu, kas nozīmē to, ka ir rūpīgi jāizvērtē konkrētās lietas apstākļi, lai secinātu, ka, izraidot personu no Latvijas, netiek pārkāptas šīs personas cilvēktiesības (*Senāta 2020. gada 31. augusta lēmuma lietā Nr. SKA-1263/2020 6. punkts (ECLI:LV:AT:2020:0831.A420166620.12.L)*).

Izvērtējot administratīvo lietu Nr. A420248320, kas tika ierosināta pēc pieteicēja pieteikuma par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu, tiesa konstatē, ka pieteicējs bija lūdzis tiesai piešķirt viņam bēgļa vai alternatīvā statusu, jo viņu vajā Alžīrijas tiesa, pieteicējam draud cietumsods, kā arī ir jāmaksā nesamērīgi augsts naudas sods – 25 000 *euro*, bet pieteicējs ir students bez ienākumiem. Savukārt no pārvaldes 2021. gada 4. oktobra lēmuma Nr. 350/BD2811 (*lietas 58.-61.lapa*) izriet, ka atkārtotā patvēruma iesniegumā pieteicējs lūdza piešķirt patvērumu, jo izcelsmes valstī viņam draud cietumsods, kā arī pieteicējam ir problēmas ar transportlīdzekļa īpašnieka ģimeni. Izvērtējot pieteicēja patvēruma lūgumus, tiesa konstatē, ka tajos pieteicējs norāda uz draudiem tikt nesamērīgi bargi sodītam savā izcelsmes valstī.

Izvērtējot publiski pieejamo informāciju par situāciju Alžīrijā, tiesa konstatē, ka starptautiskās nevalstiskās organizācijas pauž satraukumu par Alžīrijas slēgto politisko eliti, tiek izteiktas bažas par pulcēšanas brīvības apspiešanu, plašsaziņas līdzekļu brīvības ierobežojumiem un korupciju. Ziņojumos tiek izcelta Alžīrijā notiekošā politiskā cīņa starp Alžīrijas politisko elitu un protestu kustību „Hirak". Ievērojot notiekošo politisko cīņu valstī, tiek ziņots par valdības vēršanos pret protestētājiem, par valstī notiekošo politisko izrēķināšanos ar opozīciju partijām (*sk. Freedom House https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2021, Human Rights Watch https://www.hrw.org/middle-east/n-africa/algeria, Amnesty International https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/02/algeria-authorities-target-political-parties-in-their-latest-clampdown/*).

Izvērtējot starptautisko organizāciju sniegtās ziņas par Alžīriju, tiesa konstatē, ka galvenie cilvēktiesību pārkāpumu riski šobrīd ir saistāmi ar valstī notiekošiem politiskiem procesiem. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka Alžīrijas kontekstā par potenciāli vajāšanai, tai skaitā kriminālvajāšanai, pakļautajām grupām būtu uzskatāmi politiskie opozicionāri, žurnālisti, sabiedriskie aktīvisti, kuri ir iesaistīti politiskajās akcijās.

Izskatāmajā gadījumā tiesai nav pamata draudus, kas attiecas uz iepriekš uzskaitītajām grupām, attiecināt uz pieteicēju, jo no administratīvās lietas Nr. A420248320 izriet, ka pieteicējs nebija politiski aktīvs. Turklāt tiesa ņem vērā to, ka Alžīrijā pret pieteicēju tika ierosināts kriminālprocess par nelegālu tabakas izstrādājumi tirdzniedzību. Tiesa norāda, ka arī Latvijas tiesiskajā sistēmā par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā tabakas izstrādājumu nelikumīga izgatavošana (ražošana), uzglabāšana, pārvietošana un realizācija draud krimināltatbildība (*Krimināllikuma 221. pants*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa secina, ka nav objektīvs pamats uzskatīt, ka pieteicēja dzīvība vai veselība Alžīrijā varētu tikt pakļauta reālam apdraudējumam, proti, ka pēc atgriešanās Alžīrijā pieteicējs tiks pakļauts spīdzināšanai, cietsirdīgai vai pazemojošai izturēšanās vai sodam. Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka attiecībā pret pieteicēju, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav pārkāpts neizraidīšanas princips.

[12] Turpmāk tiesa vērtēs, vai izraidīšanas lēmums ir pamatots daļā, ar kuru pieteicējam uz diviem gadiem noteikts ieceļošanas aizliegums Latvijas un Šengenas teritorijā.

Imigrācijas likuma 46. panta trešās daļas pirmais teikums noteic, ka, pieņemot lēmumu par piespiedu izraidīšanu, amatpersona šajā lēmumā ietver lēmumu par iekļaušanu sarakstā un lēmumu par ieceļošanas aizliegumu Šengenas teritorijā un nosaka ieceļošanas aizlieguma termiņu saskaņā ar šā likuma 61. panta ceturto vai piekto daļu.

Imigrācijas likuma 61. panta ceturtās daļas 3. punkts noteic, ka pārvaldes priekšnieks vai viņa pilnvarota persona lemj par ārzemnieka iekļaušanu sarakstā, ja ārzemnieks pēdējā gada laikā pārkāpis normatīvajos aktos noteikto ārzemnieku ieceļošanas un uzturēšanās kārtību Latvijas Republikā vai citā Šengenas līguma dalībvalstī vai muitas noteikumus.

Savukārt Imigrācijas likuma 63. panta pirmā daļa noteic, ka, pieņemot lēmumu par ārzemnieka iekļaušanu sarakstā šā likuma 61. panta ceturtajā daļā minētajos gadījumos, vienlaikus nosaka ieceļošanas aizliegumu uz laiku no 30 dienām līdz trim gadiem.

Ņemot vērā minētās tiesību normas, tiesa konstatē, ka attiecībā uz ārzemnieku, kas pēdējā gada laikā pārkāpis normatīvajos aktos noteikto ārzemnieku ieceļošanas un uzturēšanās kārtību Latvijas Republikā, pārvaldei ir jāpieņem lēmums par ārzemnieka iekļaušanu ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā ir aizliegta, un lēmums par ieceļošanas aizliegumu, nosakot ieceļošanas aizlieguma termiņu uz laiku no 30 dienām līdz trim gadiem (*Imigrācijas likuma 63. panta pirmā daļa*).

No iepriekš minētām tiesību normām izriet, ka pārvalde ir tiesīga lemt par to, uz cik ilgu laiku ir nosakāms ieceļošanas aizliegums. Tādējādi Imigrācijas likuma 63. panta pirmā daļa paredz pārvaldei satura izvēles brīvību, jo minētajā tiesību normā ir iezīmētas tiesisko seku robežas, ļaujot izvēlēties valsts pārvaldei jebkuras tiesiskās sekas šo robežu ietvaros (*sk. Briede J., Danovskis E., Kovaļevska A. Administratīvās tiesības. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 30. lpp.).*

Veicot Imigrācijas likuma 63. panta pirmajā daļā piešķirtās rīcības brīvības izmantošanas tiesiskumu, nosakot pieteicējam ieceļošanas aizlieguma

Šengenas teritorijā, tiesa ņem vērā to, ka Imigrācijas likumā ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no dažādām Eiropas Savienības direktīvām, tostarp, Atgriešanas direktīvas.

Atgriešanas direktīvas 11. panta otrā daļa noteic, ka ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrēta gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas principā nepārsniedz piecus gadus. Tomēr tas var pārsniegt piecus gadus, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai. Tiesa konstatē, ka pieteicējam ir noteikts ieceļošanas aizliegums Šengenas valstu teritorijā uz diviem gadiem, nepārsniedzot Imigrācijas likuma 63. panta pirmajā daļā noteikto termiņu – trīs gadus un attiecīgi arī Atgriešanas direktīva 11. panta otrajā daļā noteikto vispārīgo ieceļošanas aizlieguma ilgumu – piecus gadus.

Tādējādi tiesa konstatē, ka pārvalde ir izmantojusi tai piešķirto rīcības brīvību, nepārsniedzot savas rīcības brīvības robežas, proti, nosakot ieceļošanas aizlieguma ilgumu atbilstoši Imigrācijas likuma 63. panta pirmajā daļā un Atgriešanas direktīvas 11. panta otrajā daļā noteiktajam minimālajam un maksimālajam termiņam. Līdz ar to pārvaldes rīcībā nav konstatējamas tādas rīcības brīvības izmantošanas kļūdas kā rīcības brīvības neizmantošana vai rīcības brīvības pārsniegšana. Ievērojot minēto, ir vērtējams, vai pārvalde ir pareizi izmantojusi rīcības brīvību. Senāta praksē atzīts, ka valsts pārvaldes rīcības brīvība ir izmantota nepareizi, ja lēmuma pieņēmējs nav metodoloģiski korekti izdarījis vispārējos lietderības apsvērumus, nav ievērojis likuma specifiskos norādījumus, patvaļas aizlieguma principu vai procesuālā taisnīguma principus (*Senāta 2015. gada 17. decembra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKA- 881/2015 6. punkts*).

Tiesa konstatē, ka ir izveidota „Rokasgrāmata atgriešanas jautājumos", lai saskaņotu Atgriešanas direktīvas īstenošanu visās dalībvalstīs un padarītu to efektīvāku, (pieejama: *https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017H2338&from=SK*). Šajā rokasgrāmatā ir sniegti skaidrojumi, norādījumi un dažādi šīs direktīvas labas piemērošanas prakses piemēri, kas var būt noderīgi, piemērojot tās Imigrācijas likumā iekļautās normas, kas izriet no Atgriešanas direktīvas.

Attiecībā par ieceļošanas aizlieguma ilgumu Rokasgrāmatas 11.5. apakšnodaļā noteikts, ka to nosakot, īpaši jāņem vērā vainu pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi, kas zināmi izsniedzējai iestādei, piemēram, vai: trešās valsts valstspiederīgajam iepriekš ir piemērots atgriešanas lēmums vai izraidīšanas rīkojums, ir saņēmis palīdzību brīvprātīgai izceļošanai un/vai reintegrācijai, ieceļojis bez atļaujas kādas dalībvalsts teritorijā, kamēr ieceļošanas aizliegums vēl bija spēkā, sadarbojies vai atteicies sadarboties atgriešanas procedūras laikā, izrādījis vēlmi izceļot brīvprātīgi. Tādējādi no rokasgrāmatas izriet, ka dalībvalstīm ir pienākums izskatīt katra konkrētā gadījuma visus attiecīgos apstākļus un ņemt vērā proporcionalitātes principu.

Attiecībā par ieceļošanas aizlieguma termiņiem, rokasgrāmatā norādīts, ka dalībvalsts var paredzēt dažādu termiņu attiecībā uz tipisku gadījumu kategorijām, piemēram, trīs gadus kā vispārēju standarta noteikumu, piecus gadus, ja ir vainu pastiprinoši apstākļi (piemēram, atkārtoti migrācijas likuma pārkāpumi), un vienu gadu, ja ir vainu mīkstinoši apstākļi (piemēram, pārkāpumi izdarīti nevērības dēļ), kā vispārīgas vadlīnijas tās pārvaldei.

Izskatāmajā lietā tiesa konstatē pieteicēja vainu pastiprinošus apstākļus, proti, pieteicējs ir atteicies sadarboties atgriešanas procedūras laikā, bez iepriekšēja brīdinājuma atstāja aizturēto ārzemnieku centru un devās uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, nekonstatējot pieteicēja vainu mīkstinošus apstākļus. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicējam noteiktais ieceļošanas aizliegums Latvijas un Šengenas teritorijā uz diviem gadiem ir samērīgs un tika noteikts atbilstoši pieteicēja individuālai situācijai.

[13] Papildus tam tiesa *obiter dictum* norāda turpmāk minēto.

Imigrācijas likuma 1. panta 5^2. punkts noteic, ka lēmums par piespiedu izraidīšanu ir administratīvais akts, kurā pamatots ārzemnieka nelikumīgas uzturēšanās fakts un noteikts piespiedu kārtā izraidīt ārzemnieku uz viņa pilsonības valsti, trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, vai citu valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot. No minētās tiesību normas izriet, ka attiecībā uz izraidīšanas jeb galamērķa valsti pārvaldei likumdevējs ir piešķīris satura izvēles brīvību, proti, ārzemnieku var piespiedu kārtā izraidīt vai nu uz viņa pilsonības valsti, trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, vai citu valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot. Savukārt Atgriešanas direktīvas 3. pants 3. punkts noteic, ka "atgriešana" ir piespiedu kārtā došanās atpakaļ uz personas izcelsmes valsti vai tranzīta valsti saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem, vai citu trešo valsti, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kurā viņu uzņems (*https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0115*).

Eiropas Savienības Tiesa ir norādījusi, ka tas, ka tiek noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums, ir viens no diviem atgriešanas lēmumu veidojošiem elementiem, jo šāds atgriešanās pienākums – ņemot vērā 3. panta 3. punktu – nav iedomājams bez galamērķa norādīšanas, kam jābūt vienai no šajā 3. punktā minētajām valstīm (*Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 14. maija sprieduma apvienotajās lietās C?924/19 PPU un C?925/19 PPU 114-116.punkts. Pieejams: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=226495&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4536628*). Tādējādi Eiropas Savienības Tiesa secina, ka ikvienā atgriešanas lēmumā no Direktīvas 2008/115 3. panta 3. punktā minētajām trešām valstīm ir jānorāda tā valsts, uz kuru ir jāizraida trešās valsts valstspiederīgais, kurš ir šā lēmuma adresāts (*Eiropas Savienības Tiesas 2021. gada 24. februāra spriedums lietā C?673/19 39. punkts. Pieejams: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=238142&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4530050*).

Ievērojot minētās Eiropas Savienības tiesas atziņas, atzīstams, ka dalībvalsts iestādēm ir tieši un nepārprotami jānorāda tā valsts, uz kuru ir plānots izraidīt trešās valsts valstspiederīgo.

Ministru kabineta 2011. gada 1. jūlija noteikumu Nr. 454 „Noteikumi par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu, izceļošanas dokumentu un tā izsniegšanu" 7. punkts, precizējot izraidīšanas galamērķa izvēles noteikumus, noteic, ka īstenojot piespiedu izraidīšanu, ārzemnieku izraida uz viņa pilsonības valsti. Ja tas nav iespējams, ārzemnieku izraida uz trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, vai citu trešo valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot.

No minētā izriet, ka primāri ārzemnieku izraida uz viņa pilsonības valsti, un tikai tajā gadījumā, kad tas nav iespējams, viņu izraida uz trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, vai citu trešo valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot. Minētais nozīmē, ka prioritārā izraidīšanas valsts – ir tieši ārzemnieka pilsonības valsts. Tiesas ieskatā tas ir saistāms ar pilsonības saiknes nozīmi starptautiskās tiesībās, jo iedzīvotāji, kas ir identificēti ar pilsonības saikni, veido būtisku valsts elementu (*Ziemele I. Valsts pēctecība un pilsonības un bezvalstniecības jautājumi. Jurista Vārds, 08.05.2018., Nr. 19 (1025), 27.-38.lpp.*).

Savukārt tajos gadījumos, kad izraidīšana uz izcelsmes valsti nav iespējama, un tiek apsvērta personas izraidīšana uz trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, dalībvalsts iestādēm ir jāņem vērā Atgriešanas direktīvas 3. pants 3. punktā noteiktais, ka izraidīšanai uz tranzīta valsti jānotiek saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem.

Attiecībā uz trešo valstu pilsoņu izraidīšanu uz tranzīta valsti jeb trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, ir ņemams vērā Eiropas Savienības Tiesas spriedums ar šādiem faktiskiem apstākļiem vienā no pamatlietām. Proti, Ungārija vēlējās izraidīt trešās valsts pilsoņus, kuru patvērumu iesniegumi Ungārijā tika noraidīti, neizskatot tos pēc būtības, uz valsti no kurienes viņi bija ieceļojuši – Serbiju, taču Serbija bija atteikusies uzņemt prasītājus atpakaļ savā teritorijā. Eiropas Savienības Tiesa šajā lietā atzina, ka ņemot vērā to, ka Serbija kā trešā valsts uzskatītu par nelikumīgu prasītāju iespējamo ieceļošanu savā teritorijā, nevar uzskatīt, ka prasītājiem bija reāla iespēja atstāt Ungārijas teritoriju (*Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 14. maija sprieduma apvienotajās lietās C?924/19 PPU un C?925/19 PPU 229. punkts. Pieejams: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=226495&pageIndex=0&doclang=LV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=806300*).

No minētā Eiropas Savienības tiesas sprieduma izriet, ka vērtējot, vai ārzemnieku var piespiedu kārtā izraidīt uz trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis,

vai citu trešo valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot, ir būtiski ņemt vērā to, vai šī valsts piekrīt šo ārzemnieku uzņemt savā teritorijā, proti, dalībvalsts iestādēm pirms personas piespiedu izraidīšanas uz trešo valsti, no kuras viņš ieceļojis, vai citu trešo valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot, ir pienākums saņemt uzņemošās valsts piekrišanu.

[14] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un tā atcelšanai nav pamata, bet pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. panta sesto daļu, Imigrācijas likuma 50.[1] panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ (*/pers. D/)* pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2022. gada 7. janvāra lēmuma Nr. 31/2022 atzīšanu par prettiesisku daļā par piespiedu izraidīšanu un atcelšanu daļā par noteikto ieceļošanas aizliegumu Latvijas Republikā un Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā uz diviem gadiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* A.Patmalniece

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU